

O.M.Ü. İLAHİYAT FAKÜLTESİ İNGİLİZCE HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN HAZIRLIK SINIFINA YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ

Araş. Gör. Yakup ÇOŞTU*

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye’de ilk defa bir İlahiyat Fakültesinde “Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı” açılmasından dolayı, O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Programına İngilizce hazırlık sınıfının konuluş serüveni ve amacı ile bu hazırlık sınıfının ilk öğrencilerinin, İngilizce hazırlık sınıfı hakkındaki düşünce ve tutumları araştırılmıştır. Buna göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, fakülteyi tercih ederken zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı olduğunu bilmedikleri ve bu nedenle de fakülteyi tercih ettiklerine pişman oldukları ve İngilizce hazırlık sınıfının kaldırılmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı, İlahiyat Fakültesi, Yabancı Dil Öğretimi.

I. Giriş

Türkiye’de, İlahiyat Fakülteleri yüksek din eğitimi ve öğretimi yapan bir kurum olarak işlev görmektedir. Bu kurum ülkemizde, örgün ve yaygın din hizmetlerinin etkili bir biçimde yapılabilmesinde, dini değerlerin, bireylerin ruh sağlığının, manevi toplumsal kalkınmanın, milli birlik ve bütünlüğün sağlanmasında ve korunup geliştirilmesinde önemli görevler üstlenmektedir.¹ Bu amaçla İlahiyat Fakültesi mezunları, Milli Eğitim Bakanlığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ve Diyanet İşleri Başkanlığında din görevlisi olarak istihdam edilmekte ve yasalar çerçevesinde vatandaşlara nitelikli din hizmeti sunmaktadırlar.

Son yıllarda ülkemizin Avrupa birliğine giriş sürecinin hızlandığı bilinmektedir. Her alanda gerçekleştirilen uyum çalışmaları, din hizmetleri alanında da söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, İlahiyat Fakültelerinde yabancı dil bilen, yeterli dini-kültürel birikime ve mesleki kabiliyete sahip din dersi öğretmeni ve din görevlilerinin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Buna bağlı olarak, İlahiyat Fakültelerinde bir takım yeni yapılanmalara gidildiği görülmektedir. İşte çalışmamızın ana eksenini oluşturan Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Programında “Zorunlu

* O.M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Sosyolojisi Bilim Dalı, ycostu@omu.edu.tr

¹ Halis Ayhan, “İlahiyat Fakültesi”, **Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi**, sayı: 6, İstanbul, 1999, s.266.

İngilizce Hazırlık Sınıfı” konulması da söz konusu bu amaç içerisinde değerlendirilebilir.

Bu çalışmada, öncelikli olarak, Ülkemizdeki yüksek din öğretimi yapan İlahiyat Fakültelerinin kuruluşundan günümüze kadar geçirmiş olduğu değişimler kısaca aktarılacaktır. İkinci olarak, Türkiye’de ilk defa bir İlahiyat Fakültesinde “Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı” açılmasından dolayı², O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Programına İngilizce Hazırlık Sınıfının konulması serüveni ve kuruluş amacı üzerinde durulacaktır. Daha sonra da, bu hazırlık sınıfının ilk öğrencilerinin, İngilizce hazırlık sınıfı hakkındaki düşünce ve tutumları, öğrencilere uyguladığımız anketler ve yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz bulgular çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Bilindiği üzere, Cumhuriyet döneminde ülkemizde din öğretimi yapan ilk yüksek öğretim kurumu 1924 yılında Darulfünun’da açılan İlahiyat Fakültesidir. Bu İlahiyat Fakültesinin kuruluş amacı, “yüksek din uzmanları yetiştirmek” olarak belirtilmiştir. 1933’de Darulfünun İlahiyat Fakültesi kapatılmış, 16 yıl aradan sonra 1949’da Ankara Üniversitesine bağlı olarak İlahiyat Fakültesi kurulmuştur. Bu fakülte, Türkiye’deki din dersi öğretmeni ve din görevlisi ihtiyacını karşılayamaya çalışmıştır. Fakat ülkedeki İmam-Hatip Liselerinin sayısındaki artış ile din dersi öğretmeni ve din görevlisine duyulan ihtiyaç nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak ayrıca Yüksek İslam Enstitüleri de kurulmuştur. 1959’da İstanbul’da, 1962’de Konya, 1965’de Kayseri, 1966’da İzmir, 1969’da Erzurum (Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü 1971-1982 yılları arasında Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi olarak faaliyet göstermiştir), 1975’de Bursa, 1976’da Samsun ve 1979’da Yozgat Yüksek İslam Enstitüleri kurulmuştur. Yüksek İslam enstitüleri, Ankara İlahiyat Fakültesi ile birlikte din dersi öğretmeni yetiştirme görevleri yanında, Diyanet İşleri Başkanlığının ihtiyacı olan din görevlilerini de yetiştirmiştir.³

1982 yılında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan Yüksek İslam Enstitüleri üniversitelere bağlanmış ve İlahiyat Fakültesi olarak teşkilatlandırılmıştır. Bu düzenlemeyle bir-

² 2005 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin özel koşullar ve açıklamalar kısmında yer alan 46 numaralı açıklamada “İsteyen öğrencilere kontenjan dahilinde bir yıl süreli İngilizce Hazırlık Programı uygulanır. Hazırlık Programı süresi, öğretim süresi sütununda gösterilen yıllara dahil değildir” ifadesi yer almaktadır. Bkz. **2005 Öğrenci Yerleştirme ve Seçme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu**, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, 2005, s.96. Dolayısıyla, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde yer alan “İngilizce Hazırlık Programı” zorunlu olmayıp isteğe bağlıdır.

³ Halis Ayhan, **Türkiye’de Din Eğitimi (1920-1998)**, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul, 1999, ss. 218, 237-240.

likte İlahiyat Fakültelerinin sayısı sekize yükselmiştir.⁴ Daha sonraki yıllarda İlahiyat Fakültelerinin sayısında artışa gidilmiştir. Günümüzde toplam yirmi üç İlahiyat Fakültesinde eğitim ve öğretim yapılmaktadır.⁵

1998 yılında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)/Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi kapsamında, öğretmen yetiştiren kurumların yeniden yapılandırılması çerçevesinde mevcut İlahiyat Fakülteleri de YÖK'ün 11.07.1997 tarihi kararı ile yeniden yapılandırılmıştır. İlahiyat Fakültelerinde, 1998-1999 öğretim yılından itibaren İlahiyat Lisans Programı ile İlköğretim Din kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı olarak iki farklı program uygulanmaya başlanmıştır. Ankara, Marmara, Uludağ, Dokuz Eylül, Selçuk, Ondokuz Mayıs, Erciyes, Çukurova, Atatürk ve Dicle Üniversitelerine bağlı İlahiyat Fakültelerinde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı açılmış ve bu programlara 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmıştır. Yeniden yapılandırma sonucu oluşan yeni İlahiyat Lisans Programından zorunlu Arapça hazırlık ve öğretmenlik meslek dersleri kaldırılmıştır. Bu program mezunlarının, Diyanet İşleri Başkanlığında din görevlisi olarak veya üç dönem Din kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programını tamamladıktan sonra lise ve dengi okullara Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ve İmam-Hatip Liselerine meslek dersleri öğretmeni olarak istihdam edilmeleri hedeflenmiştir. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programına 36 kredilik yeni öğretmenlik meslek dersleri eklenerek, bu program mezunlarının, ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak istihdam

⁴ Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi aynen kaldı; İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü, Marmara Üniversitesi'ne; Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi ile Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü birleştirilerek Atatürk Üniversitesine; Konya Yüksek İslam Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi; Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi'ne; İzmir Yüksek İslam Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi'ne; Bursa Yüksek İslam Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi'ne; Samsun Yüksek İslam Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne İlahiyat Fakültesi olarak bağlandı. Yozgat Yüksek İslam Enstitüsü ise kapatıldı. Bkz. M. Şevki Aydın, **Cumhuriyet Döneminde Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdamı (1923-1998)**, İlahiyat Bilimleri Araştırma Vakfı yay., Kayseri, 2000, ss. 127-128.

⁵ Bunlar, 1987'de Şanlıurfa'da Gaziantep Üniversitesi'ne (Bu fakülte daha sonra, 03.07.1992 tarihinde Harran Üniversitesine bağlanmıştır), 1993'de Sakarya'da Sakarya Üniversitesi'ne, Rize'de Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne, Darend'e de İnönü Üniversitesi'ne (şuan bu İlahiyat Fakültesinde eğitim-öğretim yapılmamaktadır), Diyarbakır'da Dicle Üniversitesi'ne, Isparta'da Süleyman Demirel Üniversitesi'ne, Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ne (şuan bu ilahiyat Fakültesinde eğitim-öğretim yapılmamaktadır), 1994'de Çorum'da Gazi Üniversitesi'ne, Elazığ'da Fırat Üniversitesi'ne, Adana'da Çukurova Üniversitesi'ne, Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi'ne, 1995'de Çanakkale'de Onsekiz Mart Üniversitesi'ne 1997'de Kahramanmaraş'ta Sütçü İmam Üniversitesi'ne, 1996'da İstanbul'da İstanbul Üniversitesi'ne ve 1997'de Eskişehir'de Osmangazi Üniversitesi'ne (şuan bu İlahiyat Fakültesinde eğitim-öğretim yapılmamaktadır) bağlı olarak açılmıştır. Bkz. Aydın, **a.g.e.**, ss.128-129.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak istihdam edilmeleri amaçlanmıştır. ⁶

1949'dan günümüze kadar İlahiyat Fakültesi ders programlarında ve içeriklerinde günün şartlarına göre bir takım değişiklikler yapılmıştır.⁷ Bu değişikliklerin yapılmasındaki amaç, genel olarak değişen dünyanın şartlarına ayak uydurabilecek, özel olarak da vatandaşların din ihtiyacının sağlıklı bir biçimde giderilmesini sağlayacak din dersi öğretmeni ve din görevlisi yetiştirilmesidir. Bu çerçevede, Avrupa Birliği standartlarında din eğitimi ve din hizmeti verilebilmesi amacıyla 24.02.2005 tarihinde toplanan O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi, Fakülte Kurulu, "Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı" kurulmasını kararlaştırmıştır. Bu programın amacı şu şekilde ifade edilmiştir: "Gerek örgün, gerekse yaygın din eğitimi hizmetlerine yönelik olarak, yurt içi ve yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın dini ve kültürel ihtiyaçlarını en üst düzeyde karşılayabilecek ve gelişmiş dünya ülkelerine mensup dini liderlerle entegre olabilecek, modern İslam eğitimi ve öğretimine sahip, çağdaş, aydın ve yabancı dil bilen nitelikli din adamları yetiştirmektedir." Bu programın açılması gerekçeleri ise şunlardır:

- Başta batı Avrupa ülkelerinde yaşayan 3-4 milyon civarındaki yurttaşlarımızın eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını karşılayarak, bir takım bölünme ve hizipleşmelerin önüne geçmek.

- Bilimsel ve akademik çalışmalar yoluyla Türk İlahiyat birikimini yurt dışına aktarmak.

- Yabancı dil bilen din bilimi insanları vasıtasıyla Batı dünyasında meydana gelen ilmi ve dini gelişmeleri Türk kamuoyuna ulaştırmak.

- Anadolu İmam-Hatip Liselerinde yabancı dille İslami konuları sunabilecek ve ders verebilecek akademik seviyede meslek dersleri öğretmenleri yetiştirmek.

- Özellikle büyük şehir ve kentlerimizde tarihi camileri ziyarete gelen turistlerle kolay bir şekilde iletişim kurup din ve kültürümüzü aktarabilecek yetenekli ve kültürlü din adamları yetiştirmek.

- Yine dini hizmetlerle ilgili olarak, özellikle büyük şehirlerimizde görev yapan müftü ve vaizleri bu bölümden mezun olan kişilere öncelik

⁶ Bkz. Mevlüt Kaya, "Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" **O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, sayı: 14-15, 2003, s. 92-93.

⁷ İlahiyat Fakültelerindeki ders programları ve içeriklerinde yapılan değişiklikler için bkz. Aydın, **a.g.e.**; Ayhan, **a.g.e.**.

vererek, Müslüman olmak için başvuran kişilere birincil elden yardımcı olmaya çalışmak.

- Avrupa Birliği sürecinde, Avrupa Birliğine dahil ülkelerle din ve kültür alanında işbirliği yapabilecek ve ülkemizi, insanımızı, din ve kültürümüzü doğru ve yeterli tanıtabilecek nitelikli din adamları yetiştirmek.

Yukarıda ifade edilen amaç ve gerekçeler çerçevesinde O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi'ne 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren (eski öğrenciler hariç) "Zorunlu Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı" konulması, 24.02.2005 tarih ve 2005/04 sayılı Fakülte Kurur kararıyla, O.M.Ü. Rektörlüğüne teklif edilmiştir. Rektörlük, 24.02.2005 tarih ve 2005/35 sayılı Senato kararıyla, İlahiyat Fakültesinde "Zorunlu Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı" (İngilizce) açılmasının kabulüne ve Yüksek Öğretim Kurumuna teklifine karar vermiştir. Yüksek Öğretim Kurumunun 17.05.2005 gün ve 1135-10152 sayılı kararıyla O.M.Ü. İlahiyat Fakültesinde "Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı" açılması, 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. Bu kararla birlikte Türkiye'de ilk defa bir İlahiyat Fakültesine "Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfı" konulmuştur.⁸

İlahiyat Fakültesi zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce dil öğretimi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yabancı Diller Eğitim Merkezi (OYDEM) tarafından yürütülmektedir. 2005-2006 eğitim-öğretim yılında İlahiyat Fakültesi İngilizce hazırlık sınıfı öğrencilerine, haftada 24 saat olmak üzere yıllık yaklaşık 720 saat "Temel İngilizce Eğitimi" adı altında yabancı dil eğitimi verilmiştir. İngilizce hazırlık eğitimi fakültede dekanlık tarafından tahsis edilen dershanelerde yapılmıştır.⁹ Ayrıca, öğrencilerin yabancı dillerini geliştirme amaçlı olarak, Fakülte Dekanlığı tarafından bilgisayar laboratuvarı kurulmuş ve "Yabancı Dil Eğitim Programı" (DAYNED) satın alınmıştır. DAYNED programı bilgisayar ortamında internet yoluyla dil öğretimi yapan bir programdır. Bu programdan bütün fakülte öğrencileri cüzi bir ücret karşılığında faydalanabilmektedir.

26.05.2006 tarihli Yüksek Öğretim Genel Kurul toplantısında İlahiyat Fakülteleri bünyesinde yer alan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programlarında yeni bir yapılanmaya daha gidilerek, 2547 sayılı Kanun'un 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca, 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, bu programların bağlı buldukları üniversitelerin Eğitim Fakül-

⁸ Buradaki bilgiler, O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğrenci İşleri arşivinden alınmıştır.

⁹ 2006-2007 eğitim-öğretiminden itibaren ise İngilizce Hazırlık Eğitimi OYDEM'in kendi bünyesindeki dershanelerde gerçekleştirilmektedir.

telerine aktarılması kararlaştırılmıştır.¹⁰ Böylece, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmeni yetiştirme görevi Eğitim Fakültelerine bırakılırken, Din görevlisi yetiştirme görevi de İlahiyat Fakltelerine¹¹ bırakılmıŐtır.

II. Yöntem

Araştırmanın evrenini, yukarıda ifade ettiğimiz yeni düzenleme yrrlge girmedeği için, 2005 ğrenci Seçme Sınavında (SS) O.M.. İlahiyat Fakültesi İlkretim Din kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmenliği Programı ile İlahiyat Lisans Programını kazanan öğrenciler oluŐturmaktadır. Türkiye’de ilk defa İlahiyat Fakültesinde zorunlu İngilizce hazırlık okutulan tek yer olması nedeniyle O.M.. İlahiyat Fakültesi hazırlık sınıfı ğrencilerinin, hazırlık sınıfına yönelik düşünce ve tutumlarını tespit etmek amacıyla, 2005-2006 eğitim yılının baŐında ve sonunda olmak üzere iki anket uygulanmıŐtır. Anketleri uyguladığımız 14 Ekim 2005 ile 8 Mayıs 2006 tarihlerinde İngilizce hazırlık sınıflarında bulunan öğrenciler örneklem olarak seilmiŐtır. Örneklem grubu olarak seçilen öğrencilerin sayısı ilk ankette 35, ikinci ankette 30’dur. Buna göre, toplam 65 anket formu değerlendirmeye alınmıştır.

Öğrencilerin İngilizce Hazırlık sınıfına yönelik düşünce ve tutumlarını tespit etmek amacıyla, benzer alan araŐtırmalarında kullanılan teknik ve sorulardan ve uzmanların görüŐlerinden hareketle bir anket formu geliŐtirilmiŐtir. Bu anket formu, 14 Ekim 2005 tarihinde uygulanmıŐtır. İlk ankettten yaklaşık yedi ay sonra, 8 Mayıs 2006 tarihinde, öğrencilerin düŐüncelerinde herhangi bir değişiklik olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla ilk anket formuna birkaç soru daha ilave edilerek ikinci bir anket uygulanmıŐtır. Ayrıca, söz konusu öğrencilerle görüşmelerde de bulunularak, öğrencilerin düşünceleri ve tutumlarının nedenleri tespit edilmeye çalıŐılmıŐtır.

¹⁰ Bu kararla, Ankara, Atatürk, Çukurova, Dokuz Eylül, İstanbul (İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmenliği Programına bu kararla ğrenci alınmaya başlanmıştır.), Marmara, Ondoluz Mayıs, Selçuk ile Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde yer alan İlkretim Din kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmenliği Programları adı geçen niversitelerin Eğitim Fakültesi ile Eğitim Bilimleri Fakültesine Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü olarak aktarılmıŐ. Ayrıca, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde yer alan İlkretim Din kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmenliği Programının kapatılması, mevcut öğrencilerin mezun oluncaya kadar öğretimlerine devam etmesi kararlaştırılmıştır.

¹¹ İlahiyat Lisans Programından mezun olan ğrencilerinin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin ğretmen ihtiyaı karŐılanıncaya kadar Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Kültürü ve Ahlak Anabilim Dalı bünyesinde  yarıyıl Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ğretmenliği tezsiz yüksek lisans programını tamamladıkları takdirde, Din Dersi ğretmeni olama imkanı bulunmaktadır.

Anket formundan elde edilen bulgular, araştırmanın temel amacını gerçekleştirilmesi açısından yeterli görüldüğünden frekans ve yüzde dağılımları ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

III. Bulgular ve Yorum

a. Kişisel Değişkenlere Göre Bulgular

Burada, örneklemimizi oluşturan İlahiyat Lisans Programı ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı öğrencilerinin bazı değişkenlere göre dağılımı verilmiştir:

Tablo 1: Bölüm ile Cinsiyet Dağılımı¹²

O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi		Erkek	Kız	Toplam
İlahiyat Lisans	N	9	12	21
	%	42,9	57,1	100
İ.D.K. ve A.B.Öğrt.	N	8	13	21
	%	38,1	61,9	100
Toplam	N	17	25	42
	%	40,5	59,5	100

Tablo 1’de 2005 ÖSS sınavında O.M.Ü. İlahiyat Fakültesini kazanan öğrencilerin dağılımı yer almaktadır. Buna göre, İlahiyat Fakültesi, İlahiyat Lisans bölümünü % 42,9’u erkek, %57,1’i kız olmak üzere toplam 21 öğrencinin, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği’ne ise %38,1’i erkek, % 61,9’i kız olmak üzere 21 öğrencinin kazandığı görülmektedir.¹³

¹² Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3’deki bilgiler O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğrenci İşleri kayıtlarından alınmıştır.

¹³ İlahiyat Fakültesi öğrenci işleri kayıtlarına göre ise, 2005 ÖSS sınavında fakülteyi kazananlardan iki öğrencinin (İlahiyat Lisans bölümünden bir kız öğrenci ile İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümünden bir erkek öğrenci) fakülteye kayıt yaptırmadığı, Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavıyla da (YÖS) iki yabancı uyruklu öğrencinin (İlahiyat Lisans Bölümüne bir erkek öğrenci, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği. Bölümüne de bir kız öğrenci) fakülteye kayıt olduğu görülmektedir. Bu duruma göre, İlahiyat Fakültesi Hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin dağılımı şu şekildedir: İlahiyat Lisans bölümünden % 47,6’sı erkek (10), %52,4’ü kız (11) olmak üzere toplam 21 öğrenci hazırlığa devam ederken, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği’ne ise %33,3’ü erkek (7), % 66,7’si kız (14) olmak üzere 21 öğrenci hazırlık sınıfına devam etmektedir.

Tablo 2: Bölüm ile Mezun Olunan Lise Türü Dağılımı

Bölüm		Mezun Olunan Lise Türü			Toplam
		A.İ-H-L.	İ-H-L	Y.U.	
İlahiyat Lisans	N	12	8	1	21
	%	57,1	38,1	4,8	100
İ.D.K. ve A.B.Öğrt.	N	9	11	1	21
	%	42,9	52,4	4,8	100
Toplam	N	21	19	2	42
	%	50	45,2	4,8	100

Tablo 2’de, İlahiyat Fakültesi İngilizce hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin bölümleri ile mezun oldukları lise türlerine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre, öğrencilerin % 50’si Anadolu İmam Hatip Lisesi, % 45,2’si İmam Hatip Lisesi mezunu, %4,8’i de yabancı uyruklu öğrenci oldukları görülmektedir.

Tablo 3: O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi 2005 ÖSS Puanları ve Yüzdellik Dilimleri

O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi	En Az	En Çok	Yüzdellik Dilim
İlahiyat Lisans	355,401	359,670	3,10
İ.D.K. ve A.B.Öğrt.	358,437	374,970	1,90

Tablo 3’de ise, 2005 ÖSS sınav sonuçlarına göre O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi’ni kazanan öğrencilerin İlahiyat Lisans ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinin en çok ve en az puan dağılımı ile yüzdellik dilimleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere, sözel ve diğer sayısal bilim branşlarına göre oldukça yüksek yüzdellik dilimleriyle İlahiyat Lisans ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programlarına öğrenci alınmaktadır.

b. Zorunlu İngilizce Hazırlık Sınıfına İlişkin Bulgular ve Yorum

Burada, birinci ve ikinci ankete örnekleme oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplar ile görüşmede bulunduğumuz öğrencilerin cevaplarından hareketle elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak verilerek yorumlanacaktır. Bundaki amaç, örnekleme oluşturan öğrencilerin her

iki ankete verdikleri cevaplardan hareketle, zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı hakkındaki düşüncelerini ve tutumlarını tespit etmektedir.

Tablo 4: Bölüm ve Cinsiyet Dağılımı

Bölüm		1. Anket		2. Anket		Toplam	
		Erkek	Kız	Erkek	Kız	1. Anket	2. Anket
İlahiyat Lisans	N	8	9	5	10	17	15
	%	47,1	52,9	33,3	66,7	100	100
İ.D.K. ve A.B.Öğrt.	N	7	11	6	9	18	15
	%	38,9	61,1	40	60	100	100
Toplam	N	15	20	11	19	35	30
	%	42,9	57,1	36,7	63,3	100	100

Tablo 4’de örnekleme alınan öğrencilerin bölüm ve cinsiyet dağılımı görülmektedir. İlk ankette örneklemeimize giren hazırlık sınıfı öğrencilerinin % 42,9’u erkeklerden, %57,1’de kızlardan oluşurken, ikinci ankette ise %36,7’si erkeklerden, % 63,3’ü de kızlardan oluşmaktadır.

Tablo 5: Mezun Olunan Lise ile İngilizce Hazırlık Kuru Arasındaki İlişki

Mezuniyet Lisesi		İng. Haz. Kur		Toplam
		B1	B2	
A. İmam-Hatip Lisesi	N	13	1	14
	%	92,9	7,1	100
İmam-Hatip Lisesi	N	7	12	19
	%	36,8	63,2	100
Yabancı Uyruklu	N	1	1	2
	%	50,0	50,0	100
Toplam	N	21	14	35
	%	60,0	40,0	100

Tablo 5’da örnekleme alınan öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile şu an okumakta oldukları İngilizce hazırlık kuru arasındaki dağılım yer almaktadır. İngilizce hazırlık eğitimine başlaman önce OYDEM tarafından 14-15 Eylül 2005 tarihinde İngilizce seviye tespit sınavı yapılmış ve bu sınavdan aldıkları puanlara göre öğrencilerin hangi kurda okuyacakları belirlenmiştir. B1 kurunda, orta ve ileri düzeyde İngilizce bilen-

ler, B2 kurunda ise az veya hiç İngilizce bilmeyen öğrenciler yer almaktadır. Buna göre, Anadolu İmam-Hatip Lisesi mezunu ğrencilerinin lisede de İngilizce hazırlık okudukları için % 92,9'u B1 kurunda yer aldıkları, normal İmam-Hatip Lisesi mezunu öğrencilerden %63,2'si ise B2 kurunda yer aldıkları grlmektedir.

Tablo 6: Bölüm ile Bölüm Tercih Nedeni Arasındaki İlişki

Bölüm		Bölümü Tercih Nedeni				Toplam
		Milli Eğitimde Görev Almak	Diyanette Görev Almak	Başka Tercih Yapamama	Başka	
İlahiyat	N	3	7	7		17
Lisans	%	17,6	41,2	41,2		100
İ.D.K. ve	N	7		10	1	18
A.B. Öğrt.	%	38,9		55,6	5,6	100
Toplam	N	10	7	17	1	35
	%	28,6	20,0	48,6	2,9	100

Tablo 6'da ise ilk ankette örnekleme alınan öğrencilerin şu an okumakta oldukları bölümü tercih nedenlerinin dağılımı grlmektedir. Bu dağılıma göre, öğrencilerin %28,6'sı Milli Eğitim Bakanlığında görev almak (ğretmen, vs.), %20'si Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapmak (İmam, Vaiz, Kur'an Kursu ğreticisi, Mft, vs.), % 48,6'sı başka tercih yapamama, % 2,9'da başka nedenlerden dolayı bölümlerini tercih ettiklerinin ifade etmişlerdir. Burada, rnekleme alınan öğrencilerin yarıya yakınının bölümlerini tercih etmelerinin nedeni olarak "Başka tercih yapamama" olarak belirtmeleri dikkat çekmektedir. Üniversite eğitiminin insan hayatının önemli bir dönüm noktası olduğu günümüz Türkiye'sinde, öğrencilerin başka tercih yapamamaları nedeniyle istemedikleri bir bölümde okumak zorunda kalmaları önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, bu sorunun nedenlerinin ayrıntılı bir biçimde araştırılıp, zm yollarının bulunmaya çalışılması gerekmektedir.

Tablo 7: Bölüm ile Fakülteyi Tercih Ederken İngilizce Hazırlık Olduğunu Bilme Arasındaki İlişki

Bölüm		Fakülteyi Tercih Ederken İng. Hazırlık Olduğunu Biliyordum		Toplam
		Evet	Hayır	
İlahiyat	N	1	16	17
	%	5,9	94,1	100
İ.D.K. ve A.B. Öğrt.	N	2	16	18
	%	11,1	88,9	100
Toplam	N	3	32	35
	%	8,6	91,4	100

Tablo 7’de, ilk ankette örnekleme alınan öğrencilerin % 8,6’sı fakülteyi tercih ederken İngilizce hazırlık sınıfı olduğunu bildikleri, % 91,4’ünün ise bilmedikleri görülmektedir. Bu sonuca göre, öğrencilerin tamamına yakını İlahiyat fakültesini tercih ederken İngilizce hazırlık sınıfının olduğunu bilmedikleri anlaşılmaktadır.

Buna göre öğrencilerin çoğunluğunun tercih yaparken ya kılavuzu iyi okumadıkları ya da doğru bir şekilde yönlendirilmedikleri anlaşılmaktadır. Çünkü ÖSYS tercih kılavuzunun, merkezi yerleştirme ile öğrenci alan yükseköğretim lisans programlarının verildiği tablo 4’de, ilgili yükseköğretim programıyla ilgili özel koşullar ve açıklamalar kısmı yer almaktadır.¹⁴ O.M.Ü. İlahiyat Fakültesinin, İlahiyat Lisans ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeliği sütunundaki özel koşullar ve açıklamalar kısmında 11¹⁵, 15 ve 39¹⁶ numaralarının yer aldığı görülmektedir. Özellikle 15 numaralı koşulun açıklamasında şu ifade bulunmaktadır: “Bir yıl süreli zorunlu İngilizce Hazırlık Programı uygulanır.

¹⁴ Bkz. **2005 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu**, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, 2005.

¹⁵ “Zorunlu Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı uygulanan programlarda, hazırlık sınıfında görülen öğretim diline göre lisansta yabancı dilde destekli eğitim verilmektedir.” **2005 ÖSYS Kılavuzu**, s. 94.

¹⁶ “Bu programın hazırlık sınıfında başarısız olan öğrenciler, eğitim-öğretim yönetmeliği gereğince, hazırlık sınıfını bir yıl daha destek sınıfında tekrar ederler. Destek sınıfında da başarısız olan öğrencilerin ilişkileri kesilmeden birinci sınıfa kayıtları yapılır, ancak bu öğrencilerin mezun oluncaya kadar üniversitelerince açılacak yabancı dil muafiyet sınavında başarılı olmaları gerekir.” **2005 ÖSYS Kılavuzu**, s. 96.

Hazırlık sınıfı, öğretim süresi sütununda gösterilen yıllara dahil değildir. İngilizce yeterlik sınavını başaranlar doğrudan birinci sınıfa alınırlar.”¹⁷

Bu sonuç, üniversite tercihinde bulunacak öğrenciler ile okullardaki ve dershanelerdeki rehberlik öğretmenleri ve velilerin, günümüz Türkiye’sinde öğrencilerin geleceklerinin belirlenmesinde dönüm noktası olarak algılanan ÖSS yerleştirmelerinde daha dikkatli olmaları gerektiğini göstermektedir.

Tablo 8: Bölüm ile İngilizce Hazırlık Sınıfı Olduğunu Öğrenme Zamanı Arasındaki İlişki

Bölüm		İngilizce Hazırlığı Öğrenme Zamanı				Toplam
		Tercih yaparken	Tercih yaptıktan sonra	Üniversiteye kayıt olurken	Ders kaydı yap-okul açıl.	
İlahiyat	N	1	5	9	2	17
Lisans	%	5,9	29,4	52,9	11,8	100
İ.D.K. ve	N	2	8	8		18
A.B.Öğrt.	%	11,1	44,4	44,4		100
Toplam	N	3	13	17	2	35
	%	8,6	37,1	48,6	5,7	100

Bölüm ile O.M.Ü. İlahiyat Fakültesinde İngilizce hazırlık sınıfı olduğunu öğrenme zamanı arasındaki dağılım tablo 8’de görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin, % 37,1’i zorunlu İngilizce hazırlık sınıfını tercih yaptıktan sonra öğrendiklerini, % 48,6’sı üniversiteye kayıt yaptırırken, % 5,7’si ise ders kaydı yaptırırken-okul açıldığında öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerle yaptığımız görüşmelerde, zorunlu İngilizce hazırlık sınıfının olduğunu öğrendiklerinde şok olduklarını ve büyük bir hayâl kırıklığına uğradıklarını ifade etmişlerdir.¹⁸

¹⁷ 2005 ÖSYS Kılavuzu, s.94.

¹⁸ Bu durumun nedeni için Tablo 9 ve Tablo 10’daki yorumlara bakınız.

Tablo 9: Bölüm ile İngilizce Hazırlık olduğu İçin Fakülteyi Tercihinde Pişman Olma Arasındaki İlişki

Bölüm		İng. Hazırlık Olduğu İçin Fak. Tercihinde Pişman Olma				Toplam	
		Evet		Hayır			
		1. Anket	2. Anket	1. Anket	2. Anket	1. Anket	2. Anket
İlahiyat Lisans	N	11	10	6	5	17	15
	%	64,7	66,7	35,3	33,3	100	100
İ.D.K. ve A.B. Öğrt.	N	17	14	1		18	14
	%	94,4	100	5,6		100	100
Toplam	N	28	24	7	5	35	29
	%	80	82,8	20	17,2	100	100

Tablo 9’da bölüm ile İngilizce hazırlık sınıfı olduğu için O.M.Ü. İlahiyat Fakültesini tercihte pişman olma arasındaki ilişki yer almaktadır. İlk ankette, öğrencilerin % 80’ini İngilizce hazırlık olduğu için fakülteyi tercihte pişman oldukları, % 20’si pişman olmadığı, ikinci ankette ise % 82,8’i pişman olduğu, %17,2’sinin ise pişman olmadığı görülmektedir. İlk anket ile ikinci anket arasında yaklaşık yedi aylık bir zaman geçmesine karşılık, Fakülteyi tercihte pişman olan öğrencilerin fikirlerinde pek fazla, hatta hiçbir değişikliğin olmadığı görülmektedir.¹⁹ Öğrencilerle yaptığımız görüşmeler sonucunda, bu durumun nedenini şu şekilde ifade edebiliriz:

Hazırlık sınıfı süresince öğrencilere yönelik, İngilizce bilmenin öneme dair bilgilendirme toplantıları ile öğrencileri motive edici bir takım farklı faaliyetlerin yeterince yapılamamasıdır.

Bu çerçevede, 25 Mayıs 2006 tarihinde, O.M.Ü. Erasmus Kurum Koordinatörü ile birlikte gerçekleştirdiğimiz “Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Sorunları ve İlahiyat Fakültesi Erasmus Bilgilendirme” seminerinden sonra görüştüğümüz öğrenciler, Fakülteyi tercihteki pişmanlıklarının azaldığını ifade etmişlerdir. Çünkü hazırlık sınıfı öğrencilerinin büyük çoğunluğu, gerçekleştirilen bu toplantıya kadar, Erasmus programı

¹⁹ Örnekleme alınan öğrencilerin, “Fakülteyi tercihte pişman olma ve olmama” sorusuna verdikleri nedenler ile Tablo 10’daki “İngilizce hazırlık kalksın ve kalkmasın” sorusuna ifade ettikleri nedenler çokluk ve sıklık derecesine göre benzer olduğu için, öğrencilerin söz konusu nedenlerine Tablo 10’da yer verilmiştir.

hakkında her hangi bir bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu toplantıda, genel olarak hazırlık sınıfı öğrencilerinin sorunları ile İngilizce bilmenin önemi ve Erasmus programı çerçevesinde belirli bir dönem Avrupa'da lisans (veya lisans üstü) eğitimine (herhangi bir yıl kayıbı olmaksızın) devam edebilme imkanı olduğu üzerinde durulmuştu. Öğrencilerin, lisans eğitimlerinin belirli bir kısmını yurt dışında okuma fırsatlarının olduğunu öğrendiklerinde, İngilizce hazırlık okumalarının kendileri için faydalı ve yararlı olabileceğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla, bu tür toplantıların ve başka farklı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, öğrencileri İngilizce öğrenme konusunda daha çok motive edebileceği ve böylece zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı konulmasının amacına ulaşılabileceği kanaatindeyiz.

Tablo 10: Bölüm İle İngilizce Hazırlığın Kalkması Arasındaki İlişki

Bölüm			İng. Haz. Kalksın				Toplam	
			Evet		Hayır			
			1. Akt.	2. Akt.	1. Akt.	2. Akt.	1. Akt.	2. Akt.
İlahiyat Lisans	Anadolu İ-H-L	N %	2 33,3	4 57,1	4 66,7	3 42,9	6 100	7 100
	İ-H-L	N %	4 40	2 33,3	6 60	4 66,7	10 100	6 100
	Yabancı Uruklu	N %		1 100	1 100		1 100	1 100
	Toplam	N %	6 35,3	7 50	11 64,7	7 50	17 100	14 100
İ.D.K. ve A.B. Öğr	Anadolu İ-H-L	N %	7 87,5	5 83,3	1 12,5	1 16,7	8 100	6 100
	İ-H-L	N %	8 88,9	5 62,5	1 11,1	3 37,5	9 100	8 100
	Yabancı Uruklu	N %	1 100				1 100	
	Toplam	N %	16 88,9	10 72,4	2 11,1	4 28,4	18 100	14 100
Toplam		N %	22 62,9	17 60,7	13 37,1	11 39,3	35 100	28 100

Tablo 10'da, bölüm ve mezun olunan lise türü ile İngilizce hazırlığın kaldırılması arasında ilişki görülmektedir. Buna göre, ilk ankette örneklemeye alınan öğrencilerden % 62,9'u İngilizce hazırlığın kalkmasını ifade ederken, % 37,1'i kalkmamasını istediklerini ifade etmişlerdir. İngilizce hazırlığın kalkmasını isteyen öğrenciler, çokluk ve sıklık derecesine göre, bu durumla ilgili nedenlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Lisede de hazırlık okumuştum, benim için bir yıl daha kayıp"

"Eğitimim beş yıla çıkacak, zaman kaybı."

"Şimdi öğrendiğimiz İngilizceyi beş yıl sonra unutacağız."

"Hazırlıkta kalma korkusu var."

"İngilizceyi, fakülte eğitimi sırasında diğer derslerle birlikte de öğrenebiliriz."

"Öğretmen olacağız ve din derslerine gireceğiz, bu nedenle gerekli olmadığını düşünüyorum."

Öğrencilerle yaptığımız görüşmelerde de, İngilizce hazırlığın kalkması hususunda birleştikleri ortak nokta, fakülte eğitiminin bir yıl daha uzaması ve sene kaybıdır. Özellikle Anadolu İmam-Hatip Lisesi mezunu öğrenciler, lise öğrenimlerinde bir yıl İngilizce yabancı dil okudukları için fakülte eğitiminde de İngilizce hazırlık okumak zorunda kalmalarının sene kaybından başka bir şey olmadığını düşünmektedirler. Öğrencilerin hazırlık sınıfının kalkmasını istemelerindeki ortak nedenlerden bir diğeri ise, hazırlıkta öğrenilen İngilizcenin, fakülte eğitimi sırasında, eğer yeterince önem verilmezse unutulabileceğidir.

Diğer bir neden ise, öğrencilerin hazırlık sınıfında kalma korkularıdır. Hazırlık sınıfının tekrar edilmesi halinde, fakülte eğitiminin gereğinden daha fazla uzaması söz konusudur. Öğrencilerin bu kaygıları, 2005-2006 öğretim yılı sonu itibariyle hazırlık sınıfında 10 öğrencinin kalması ve tekrar hazırlık okumak zorunda kalmalarından dolayı dikkate değerdir.

Öte yandan, birkaç öğrencinin, "İngilizce hazırlık olduğu için bu fakülteyi tercih ettiğime çok pişmanım. Bir dahaki sene bu fakültenin puanı düşecektir. Çünkü zorunlu hazırlık sınıfını öğrenenlerin bu fakülteyi tercih etmeyeceklerini düşünüyorum" cümlesi de dikkat çekicidir. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, Türkiye'de ilk defa zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı O.M.Ü. İlahiyat fakültesinde konulmuştur. Bu, fakültenin tercih edilmesinde önemli bir kriter olarak değerlendirilebilir. 2006 ÖSS sınavı sonuçlarına bakıldığında O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi, İlahiyat Lisans Programının puanı en küçük: 346,897, en büyük: 358,484 iken, Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünün puanı ise en

küçük: 350,197, en büyük: 372,409'dir. Bir önceki sınava göre kısmen bir düşüşün olduğu görölmekteyse de, bunun nedeni söz konusu fakülte de zorunlu İngilizce hazırlık sınıfının olmasından daha ziyade, 2006 yılındaki ÖSS sınav sisteminin değişmesine bağlanabilir.

İngilizce hazırlığın kalkmasını istemeyen öğrencilerin bu durumla ilgili açıklamaları ise genel olarak şöyledir:

“Avrupa birliği sürecindeki Türkiye’de ilahiyatçıların İngilizce bilmeleri gerekir.”

“İngilizce bilen ilahiyatçılar, yurt dışında İslam dinini en iyi bir biçimde sunabilir.”

“Dil bilmek üstünlüktür, kişi ne kadar dil bilirse o kadar üstündür.”

“İngilizcenin hayatımızın her alanında yardımcı olacağını düşünüyorum.”

Görüşmede bulunduğumuz öğrencilerden İngilizce hazırlığın kalkmasını istemeyenlerden bazıları, hazırlığın zorunlu olmaktan çıkartılıp isteğe bağlanması gerektiğini de ifade etmişlerdir. Böylece onlara göre, hazırlık sınıfı daha verimli olabilecek ve hedeflenen amaca ulaşılabilecektir.

Tablo 10’da İkinci anketteki sonuçlarla ilk anketteki sonuçların pek fazla değişmediği görölmektedir. İkinci ankette de öğrencilerin %60,7’si aradan yaklaşık yedi ay gibi bir zaman geçmesine rağmen, İngilizce hazırlığın hala kalkmasını istedikleri, % 39,3’ü hazırlığın devam ettirilmesi gerektiğini ifade ettikleri görölmektedir. Burada da, çokluk ve sıklık derecesine göre öğrencilerin söyledikleri nedenler, ilk ankette ifade edilen nedenlerle hemen hemen aynıdır. Öğrencilerin fikirlerinde herhangi bir değişikliğin olmamasının, Tablo 9’da ifade edilen hususla aynı olduğu kanaatindeyiz.

Tablo 11: Bölüm İle İngilizce Dil Seviyesi Arasındaki İlişki

Bölüm		İngilizce Dil Seviyesi								Toplam	
		Temel Düzeyde		Orta Düzeyde		İleri Düzeyde		Hiç Bilmi-yorum			
		1. Akt .	2. Akt .	1. Akt .	2. Akt .	1. Akt .	2. Akt .	1. Akt .	2. Akt .	1. Akt .	2. Akt .
İlahiyat Lisans	N	7	4	3	9		3	6		16	15
	%	43,8	26,7	18,8	60		13,3	37,5		100	100
İ.D.K.ve A.B. Öğrt.	N	4	1	7	11		3	7		18	15
	%	22,2	6,7	38,9	73,3		20	38,9		100	100
Toplam	N	11	5	10	20		5	13		34	30
	%	32,4	16,7	29,4	66,7		16,7	38,2		100	100

Tablo 11’de bölüm ile öğrencilerin İngilizce dil seviyesi arasındaki ilişki yer almaktadır. Buna göre, ilk anket ile ikinci anket arasında geçen zaman içerisinde öğrencilerin İngilizce dil seviyelerinde gözle görülür bir gelişmenin olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, OYDEM’in profesyonel bir biçimde İngilizce eğitim vermesindeki başarıya bağlanabilir.

Tablo 12: Bölüm ile Hazırlık Sınıfında Verilen İngilizce Eğitiminden Memnun Olma Arasındaki İlişki

Bölüm		Hazırlık Sınıfında Verilen İng. Eğitiminden Memnun Olma		Toplam
		Evet	Hayır	
İlahiyat Lisans	N	6	8	14
	%	42,9	57,1	100
İ.D.K. ve A.B. Öğrt.	N	9	5	14
	%	64,3	35,7	100
Toplam	N	15	13	28
	%	53,6	46,4	100

İkinci ankette yer alan ‘‘Hazırlık sınıfında verilen İngilizce eğitimden memnun musunuz?’’ şeklindeki sorumuza öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 12’de görülmektedir. Örnekleme alınan öğrencilerden % 53,6’sı verilen İngilizce eğitiminden memnun olduklarını, % 46,4 ü ise memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. İngilizce eğitiminden memnun olan öğrenciler, çokluk ve sıklık derecesine göre bu memnuniyetlerini; ‘‘hocalarımız bizimle çok iyi ilgileniyorlar’’, ‘‘birçok yeni konuyu çok iyi bir şekilde öğrendik’’, öğretmenlerin kalitesi iyi, işlerini ciddi yapıyorlar’’ şekilde ifade etmişlerdir. Memnun olmayanlar ise; ‘‘verilen eğitim pratiğe yönelik değil’’, ‘‘bu sistemde bir sene kayıbindan başka bir şey değil’’, ‘‘sıkıcı geliyor, ne zaman bitecek diye bekliyorum’’ gibi nedenler söylemişlerdir. Öğrencilerle yaptığımız görüşmelerde, memnuniyetsizliklerinin temelinde, öğrencilerin hazırlık sınıfının önemi hakkındaki bilgisizliklerinin yer aldığını görülmüştür. Çünkü çoğu öğrenci, hazırlık okumanın eğitimlerini uzattığı ve gereksiz olduğu düşüncesindedir. Dolayısıyla öğrencilere, İngilizce bilmenin mesleklerine ve hayatlarına olan katkıları iyi bir biçimde anlatıldığı takdirde, öğrencilerin memnuniyetsizliklerinin ve isteksizliklerinin önüne geçilebileceği kanaatindeyiz.

Tablo 13: Bölüm ile İngilizce Bilmenin Mesleğe Getirisi Arasındaki İlişki

Bölüm		İngilizce Bilmenin Mesleğe Getirisi								Toplam	
		Yurt dışı din hiz.		Akade- mik kari- yer		Okul. İng. ders. girme		Başka			
		1. Akt .	2. Akt t.	1. Akt t.	2. Akt t.	1. Akt .	2. Akt .	1. Akt .	2. Akt t.	1. Akt .	2. Akt t.
İlahiyat Lisans	N	9	7	4	4	2	1	2	3	17	15
	%	52, 9	46, 7	23, 5	26, 7	11, 8	6,7	11, 8	20	100	100
İ.D.K.ve A.B. Öğrt.	N	8	2	3	6	5	6	1	1	17	15
	%	47, 1	13, 3	17, 6	40	29, 4	40	9,5	6, 7	100	100
Toplam	N	17	9	7	10	7	7	3	4	34	30
	%	50	30	20, 6	33, 3	20, 6	23, 3	8,8	13, 3	100	100

Tablo 13’de, öğrencilerin bölümü ile İngilizce bilmenin mesleklerine getirisi arasındaki dağılım yer almaktadır. İlk anket ile ikinci anket arasında, İlahiyat Lisans öğrencileri arasında fazla bir değişiklik görülmezken, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin fikirlerinde kısmen de olsa bir değişikliğin olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeniyle ilgili olarak yaptığımız görüşmelerde, öğrenciler, hazırlıkta İngilizceyi temel olarak öğrendiklerini, İngilizce dil seviyelerini daha da geliştirdikleri takdirde görev yapacakları okullarda ek olarak İngilizce derslerine girebileceklerini ve lisansüstü eğitim yapabileceklerini ifade etmişlerdir.

IV. Sonuç ve Öneriler

2005-2006 eğitim ve öğretim yılında O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi İngilizce hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin hazırlık sınıfına yönelik düşünce ve tutumlarını araştırmayı hedeflediğimiz bu çalışmada ulaşılan sonuçları ve önerileri şu şekilde ifade edebiliriz:

I. Öğrencilerin tamamına yakını O.M.Ü. İlahiyat Fakültesini tercih ederken zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı olduğunu bilmedikleri görülmüştür.

II. Yapılan anketler ve görüşmeler sonucunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, hazırlık sınıfını “sene kaybı” olarak değerlendirdiklerinden dolayı, İngilizce hazırlığın kaldırılmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin çoğunluğunun, İngilizce hazırlık olduğu için Fakülteyi tercihlerindeki pişmanlıklarında herhangi bir değişikliğin olmadığı görülmüştür. Ulaşılan bu sonuçlar çerçevesinde öğrencilerin memnuniyetsizliklerinin ve isteksizliklerinin önüne geçilebilmesi için şu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi önerilebilir:

1. Zaman zaman öğrencilerle toplantılar düzenlenmelidir. Bu toplantılarda, yabancı dil bilmenin önemine dair bilgiler verilerek, öğrencilerin motive edilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin talepleriyle ve sorunlarıyla yakından ilgilenilmelidir.

2. Fakülte öğrencilerini Sokrates/Erasmus programları hakkında bilgilendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenmelidir. Fakülteadaki bölüm Erasmus koordinatörleri ile öğrenciler arasında diyalog oluşturulup, Erasmus programı çerçevesinde öğrenci değişiminin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Bu çerçevede, öğrencilerin 6 ay veya 1 yıllığına yurt dışındaki üniversitelere gönderilmesi ve yurt dışından da yabancı öğrencilerin aynı program çerçevesinde getirilmesi sağlanmalıdır.

3. Yine aynı program çerçevesinde, öğretim elemanı değişimi de gerçekleştirilerek, yurt dışından hocalar getirtilip, derslere girmesi sağlan-

malıdır. Ayrıca, konferanslar, sempozyumlar düzenlenerek, öğrencilerin gelen bu hocalarla diyalog kurmaları için zemin oluşturulmalıdır.

4. Fakülte eğitimleri süresinde İngilizceyi pekiştirici programlar hazırlanmalıdır. Böylece, öğrencilerin hazırlık sınıfında aldıkları İngilizce eğitimin sürekliliği sağlanmalıdır.

5. Öğrenciler, lisans eğitimleri sonrasında lisansüstü ve akademik çalışmalar konusunda bilgilendirilerek, yabancı dil eğitiminin önemi kavratılmalıdır.

6. DAYNED programına devam edilmeli ve öğrencilerin bu programdan faydalanmaları teşvik edilmelidir.

7. Öğrencileri motive etme amaçlı olarak, yıl sonunda girecekleri genel sınavdan başarılı olanlar (örneğin ilk üçe girenler) yaz tatilinde yurt dışına (bir ay veya üç ay) gönderilerek ödüllendirilmelidir.

8. Ayrıca, İngilizceyi pekiştirici bir takım sosyo-kültürel faaliyetler de (örneğin, fakülte kütüphanesine yabancı dilde yayımlanan kitap ve dergiler getirtilebilir, bilgisayar laboratuvarına yabancı dili pekiştirici farklı programlar, İngilizce filmler, v.s. alınarak, öğrencilerin faydalanmaları sağlanabilir, vs.) gerçekleştirilmelidir.

Bu ve benzeri faaliyetlerle, yabancı dil bilmenin mesleklerine ve hayatlarına olan katkıları iyi bir biçimde anlatıldığı takdirde, öğrencilerin memnuniyetsizliklerinin ve isteksizliklerinin önüne geçilebilecektir. Böylece, zorunlu İngilizce hazırlık sınıfı konulmasının amacına ulaşılabilir olacaktır. Aksi halde, istemeyerek ve zorlamayla tamamlanan üniversite eğitiminin, bireylerin ileriki hayatlarında yararlı olması beklenemez. Bu durum, bireylerin hayatında, hem zaman hem de maddi bir kayıp olarak yer alacağından, toplumsal bir sorun oluşturacaktır. Bu nedenle, istekli ve azimli bir biçimde aktif bir eğitim anlayışıyla yetişecek üniversite gençliği, ülkemizin her alanda kalkınmasına hizmet edebilecektir.

ABSTRACT**Thoughts of the English Preparatory Class Students about Preparatory Class in the Faculty of Divinity, Ondokuz Mayıs University**

In this study, we researched the question of English Preparatory Class in the programs of the Faculty of Divinity, Ondokuz Mayıs University since it is the first time that a "Compulsory English Preparatory Class" took place at Faculty of Divinity in Turkey. We investigated thoughts and attitudes of those students towards this course. It is found that although they choose these programs, most of them did not know about these programs, that is, compulsory English preparatory class. For this reason, they regretted to register for this faculty, and wanted to take away this english preparatory class.

Key Words: Compulsory English Preparatory Class, The Faculty of Divinity, Foreign Language Education.
